

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 22. 2. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu č.: AO-RPMS/2022/00139

Predmet podnetu: príspevok na platforme Facebook

Subjekt: Meta Platforms Ireland Limited

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 151 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu evidovaný pod č. AO-RPMS/2022/00139 a uznala podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu podľa § 152 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu týkajúceho sa nelegálneho obsahu výsledok preverenia podnetu.

T: 6. 3. 2023

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 22. 2. 2023

Podnet na preverenie č.: AO-RPMS/2022/00139 zaevidovaný dňa: 13.1.2023
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: príspevok na platforme Facebook
Dátum poskytnutia obsahu: 4.1.2023 o 18:11

Služba: Facebook
Subjekt: Meta Platforms Ireland Limited

Dátum: 15.2.2023

OBSAH PODNETU:

Odôvodnenie podnetu: „*Naplňna znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia ároda, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.*“

Popis nahlásenia obsahu platforme: „*Dobrý deň, nakoľko statusy I.M. naplňajú charakteristiky nenávistného prejavu, dezinformácii a v neposlednom rade nabádajú k neznášanlivosti transľudí alebo ľudí inej rodovej identity, či sexuálnej orientácie, nahlásila som príspevky na facebooku, avšak reakcia nebola adekvátna. Žiaľ z komunikácie s fb viac materiálu nemám, lebo majú chybu na stránke. No nahlásené boli všetky jeho uvedené príspevky vyššie. Slová sú nebezpečnou zbraňou, zvlášť ak máte takú sledovateľskú bázu ako má stránka Igora Matoviča a nemalo by jeho hecovanie a svojské vyobrazenie tejto problematiky ostať opomenuté...“*

URL adresa namietaného obsahu:

<https://www.facebook.com/igor.matovic.7/posts/pfbid0G74Pk7krrZvf4FKUvFZVwzpjW5qoJ1nFQDsGHXn2twoV1ngW6j1PPQKxtoZhGRLzl>

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

§ 13 Vymedzenie obsahovej služby

(1)

Obsahová služba je služba určená na príjem verejnosťou koncovému užívateľovi alebo inému užívateľovi, ktorej obsah zostavuje jej poskytovateľ vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, či už z vlastnej iniciatívy, alebo na základe požiadaviek užívateľa a

a) vo vnímateľnej podobe tento obsah tvoria časovo usporiadané zvukové, obrazové alebo audiovizuálne komunikáty alebo štruktúrované textové informácie (lineárne mediálne služby), najmä programová služba,

b) vzniká ako poskytovateľom zostavená ponuka zvukových, obrazových alebo audiovizuálnych komunikátov alebo štruktúrovaných textových informácií, ku ktorým poskytovateľ služby umožňuje prístup užívateľovi jednotlivo alebo spoločne vo forme súboru obsahov (nelinéarne mediálne služby), najmä audiovizuálna mediálna služba na požiadanie a elektronický programový sprievodca,

c) vzniká ako poskytovateľom zostavená ponuka obsahových služieb podľa písmena a) alebo b), ku ktorým poskytovateľ obsahovej služby umožňuje prístup užívateľovi jednotlivo alebo spoločne vo forme súboru služieb (súborné mediálne služby), najmä retransmisia programových služieb a multiplex, alebo

d) je ďalším nezmeneným verejným prenosom multiplexu alebo jeho časti poskytovaným inou osobou ako pôvodným poskytovateľom multiplexu.

(2)

Obsahovou službou je aj platforma na zdieľanie obsahu, najmä platforma na zdieľanie videí.

§ 151 ods. 2.: *Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý*

a) naplňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu,

b) podnecuje ku konaniu, ktoré naplňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu,

c) schvaľuje konanie, ktoré naplňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu, alebo

d) napĺňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskejšti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.

§ 151 ods. 3.: *Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať odôvodnenie, prečo môže predmetný obsah predstavovať nelegálny obsah, a musí byť z neho zrejmé, o aký konkrétny obsah ide. Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať aj dátum poskytnutia obsahu a názov platformy na zdieľanie obsahu alebo obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona, najmä elektronickej periodickej publikácie, spravodajského webového portálu alebo agentúrneho servisu, v rámci ktorých bol nelegálny obsah poskytnutý.*

§ 152 ods. 6.: *Ak regulátor nezačne konať o zamedzení nelegálneho obsahu a podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu ani neodloží, regulátor označí podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa.*

Zákon č. 300/2005 Z. z. trestný zákon

§ 424 ods. 1.: *Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*

Kto verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, sexuálnu orientáciu, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, alebo verejne podnecuje k obmedzovaniu ich práv a slobôd, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Pri posudzovaní možného výskytu nelegálneho obsahu vychádza Rada z citovaných ustanovení zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách, pričom definícia pojmu „nelegálny obsah“ je odvodená z definícií detskej pornografie, extrémistického materiálu, a ďalších ustanovení zákona č. 300/2005 Z. z. (Trestný zákon), ktoré vymedzujú znaky vyššie uvedených trestných činov.

Z uvedeného vyplýva, že Rada pre mediálne služby je oprávnená konať vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu podľa § 152 zákona o mediálnych službách, v jej kompetenciách však nie je posudzovať kontroverzné, šokujúce či hanlivé tvrdenia a obsahy, ak zároveň nenapĺňajú definíciu nelegálneho obsahu – t.j. ak nenapĺňajú znaky detskej pornografie, extrémistického materiálu alebo trestných činov uvedených v § 152 ods. 2 zákona o mediálnych službách alebo posudzovať pravdivosť či opodstatnenosť existencie takzvaných „konšpirácií“ či „konšpiračných teórií“, t. j. tvrdení/teórií, ktoré nie sú podložené vedeckými dôkazmi či inými faktami.

Zároveň však podľa ods. 3 písm. q) § 110 zákona o mediálnych službách patrí do pôsobnosti regulátora spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb (tzv. komunitné štandardy alebo iný súbor zásad pre používateľov). Poskytovateľ obsahovej služby je pritom podľa § 152 ods. 8 zákona o mediálnych službách povinný poskytovať regulátorovi túto súčinnosť a na tento účel mu na vyžiadanie poskytovať informácie aj umožniť zriadenie prístupu k svojej službe tak, aby bol výkon týchto činností čo najefektívnejší.

Podávateľ namieta príspevok na súkromnom profile užívateľa na platforme Facebook, subjekt: **Meta Platforms Ireland Limited, 4 Grand Canal Square, Dublin 2, D02 X525, Írsko**, ktorý

podľa názoru podávateľa obsahuje podnecovanie k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú sexuálnu orientáciu.

Podávateľ v podnete uvádza, že viaceré statusy daného užívateľa platformy Facebook môžu napĺňať charakteristiky nenávistného prejavu, dezinformácii, či nabádania k neznášanlivosti voči ľuďom, ktorí podstúpili zmenu pohlavia, resp. ľuďom inej rodovej identity, či sexuálnej orientácie. Podávateľ uvádza, že vykonal nahlásenia takýchto obsahov platforme, avšak bez odpovede od platformy.

Podávateľ v predmetnom podnete neuviedol konkrétny link na príspevok na súkromnom profile užívateľa na platforme Facebook, aj keď uviedol, že nahlásil príslušnej platforme viacero príspevkov daného užívateľa. Keďže predmetný podnet neobsahoval všetky potrebné náležitosti, Kancelária kontaktovala podávateľa pre doplnenie chýbajúcich náležitosti potrebných k posúdeniu podnetu. Na základe tejto výzvy podávateľ doplnil e-mailom link na jeden z príspevkov, ktoré opisoval vo svojom podaní.

Konkrétny namietaný príspevok bol uverejnený na súkromnom profile užívateľa platformy Facebook dňa 4. 1. 2023 o 18:11. Podávateľ sa domnieva, že predmetný príspevok napĺňa charakteristiky nenávistného prejavu a nabáda k neznášanlivosti voči ľuďom, ktorí podstúpili zmenu pohlavia, alebo voči ľuďom inej rodovej, či sexuálnej orientácie. Na základe tejto skutočnosti Rada skúmala, či predmetný príspevok môže predstavovať nelegálny obsah v zmysle Zákona č. 264/2022 Z.z.

Kancelária sa daným podnetom zaoberala na základe ustanovenia **§ 151 ods. 3.:** *Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať odôvodnenie, prečo môže predmetný obsah predstavovať nelegálny obsah, a musí byť z neho zrejmé, o aký konkrétny obsah ide. Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať aj dátum poskytnutia obsahu a názov platformy na zdieľanie obsahu alebo obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona, najmä elektronickej periodickej publikácie, spravodajského webového portálu alebo agentúrneho servisu, v rámci ktorých bol nelegálny obsah poskytnutý.*

Predmetný obsah Kancelária ďalej posudzovala na základe **§ 151 ods. 2 písm. d)** *Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý napĺňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.*

Pri posudzovaní predmetného obsahu platformy z hľadiska možného výskytu nelegálneho obsahu v zmysle **§ 151 ods. 2 písm. d) Zákona o mediálnych službách** Kancelária vychádza ďalej z ustanovenia **§ 424 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. (Trestného zákona):**

§ 424 ods. 1: *Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*

Kto verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, sexuálnu orientáciu, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, alebo verejne podnecuje k obmedzovaniu ich práv a slobôd, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

Príspevok na súkromnom profile užívateľa platformy Facebook obsahuje:

- úvodné vyjadrenie: „PROPAGANDA A BIZNIS ... a zničené tisícky životov“

- následne zvyšok príspevku tvorí text prevzatý z článku na denníku Postoj,¹ ktorý sa odvoláva na informácie a článok zverejnené agentúrou Reuters,² podľa ktorých eviduje Veľká Británia veľké medziročné nárasty počtu žiadateľov o podstúpenie procedúr pre zmenu biologického pohlavia, pričom tieto žiadosti sa rádovo počítajú v tisícoch.

Z výsledkov monitoringu vyplýva, že namietaný obsah pozostáva z **úvodného subjektívneho hodnotiaceho úsudku** „PROPAGANDA A BIZNIS ... a zničené tisícky životov“ a následne jadro príspevku tvorí **článok prevzatý zo spravodajského online média**, v ktorom je štatisticky zosumarizovaný údajný výrazný nárast počtu prípadov žiadostí o podstúpenie procedúry zmeny pohlavia za posledné desaťročie vo Veľkej Británii.

Za daných okolností sa Kancelária domnieva, že **takýto príspevok svojou podstatou i kontextuálnym obsahom môže navodzovať subjektívny negatívny obraz k danej citlivej a odbornej problematike práve prostredníctvom úvodného vlastného úsudku** „PROPAGANDA A BIZNIS ... a zničené tisícky životov“, ktorý formálne v danom prípade tvorí nadpis podsúvajúci subjektívny interpretačný rámec pre informácie obsiahnuté v samotnom príspevku.

Zároveň sa však Kancelária domnieva, že predmetný príspevok explicitne nie je zameraný voči LGBTI+ osobám alebo voči skupine osôb, ale je zameraný voči situácii a praxi opísanej v texte prevzatom z článku na denníku Postoj, ktorá údajne existuje na klinike Tavistock vo Veľkej Británii. Podľa informácií z britských médií, táto klinika, zameriavajúca sa na starostlivosť o záujemcov o zmenu pohlavia, bola podrobená nezávislému auditu, ktorý zistil viaceré nedostatky v činnosti kliniky, okrem iného zistil pochybnosti o dostatočnej dôkladnosti pri posudzovaní záujemcov o zmenu pohlavia. Podľa informácií z britských médií niektorí lekári vyjadrovali obavy, že u niektorých pacientov bol proces zmeny pohlavia začatý príliš rýchlo.³ Národná zdravotná služba Veľkej Británie (NHS) na základe výsledkov auditu rozhodla o zatvorení kliniky Tavistock.⁴

Hoci ide o expresívny a kritický subjektívny hodnotiaci úsudok negatívne hodnotiaci túto údajnú situáciu a prax, nemožno ho označiť ako potenciálne podnecovanie k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú sexuálnu orientáciu podľa ustanovenia § 424 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z.

Na základe výsledkov analýzy Kancelária dospela k názoru, že predmetný príspevok neobsahuje také vyjadrenia, ktoré by mohli napĺňať znaky trestného činu podľa § 424 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. (Trestného zákona), na základe čoho sa ďalej Kancelária domnieva, že predmetný príspevok uverejnený pod súkromným profilom na platforme Facebook **nesplňa kvalifikačné kritériá pre nelegálny obsah podľa ustanovenia § 151 ods. 2 písm. d) zákona o mediálnych službách.**

Kancelária sa preto v zmysle ustanovenia § 152 ods. 6 zákona o mediálnych službách („Ak regulátor nezačne konať o zamedzení nelegálneho obsahu a podnet týkajúci sa nelegálneho

¹ Dostupný na <https://www.postoj.sk/121608/viac-ako-8-tisic-mladistvych-caka-v-britanii-na-gender-zakroky-a-procedury>

² „England’s trans teens, lost in limbo, face mounting barriers to care“, dostupný na <https://www.reuters.com/investigates/special-report/britain-transyouth/>

³ „NHS to close Tavistock gender identity clinic for children“, dostupné na <https://www.theguardian.com/society/2022/jul/28/nhs-closing-down-london-gender-identity-clinic-for-children>

⁴ „NHS to close Tavistock child gender identity clinic“, dostupné na <https://www.bbc.com/news/uk-62335665>

obsahu ani neodloží, regulátor označí podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa“) domnieva, že podnet je možné označiť za **neopodstatnený**.

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že predmetný príspevok publikovaný na platforme Facebook **nenapĺňa definičné znaky pre nelegálny obsah podľa ustanovenia § 151 ods. 2. Zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Podnet na preverenie preto navrhujeme na základe **§ 152 ods. 6. Zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách** posúdiť ako **neopodstatnený**.

Popis posudzovaného obsahu k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. AO-RPMS/2022/00139)

Služba: Facebook
Dátum poskytnutia obsahu: 4. 1. 2023 o 18:11
URL adresa:

<https://www.facebook.com/igor.matovic.7/posts/pfbid0G74Pk7krrZvf4FKUvFZVwzpjW5qoJInFQDsGHXn2twoV1ngW6j1PPQKxtoZhGRLzl>

Predmetný namietaný príspevok je status na súkromnom profile platformy Facebook s textom: „PROPAGANDA A BIZNIS ... a zničené tisícky životov.

Viac ako 8-tisíc mladistvých čaká v Británii na gender zákroky a procedúry. Nárast počtu čakajúcich predstavuje 2 400 percent za jednu dekádu. Nové údaje od najväčšej štátom sponzorovanej britskej kliniky poskytujúcej procedúry súvisiace so zmenou pohlavia nepľnoletým osobám ukazujú, že na takéto zákroky čakajú tisíce mladých, informovala agentúra Reuters. Podľa údajov, ktoré v júli zverejnila klinika Tavistock, takéto služby v rokoch 2021 a 2022 vyhľadalo viac ako 5 000 detí a dospievajúcich. Dokumenty nadobudnuté novinármi ale ukazujú, že ich počet medzitým ešte narástol a vyšplhal sa na najmenej 8 000 v Anglicku a Walese. Vo finančnom roku, ktorý skončil v marci 2022, vyhľadalo takéto služby 5 234 maloletých. Od apríla do októbra bolo doporučených viac ako 1 000 mladistvých. Ešte pred desiatimi rokmi ich bolo 210, čiže nárast predstavuje 2 400 percent. Počet mladistvých na čakacej listine na prvé vyšetrenie bol v júli 2022 o 67 percent vyšší ako v októbri 2020.

Tieto údaje ale neukazujú celú realitu, pretože nepľnoleté osoby v Británii vyhľadávajú blokátory puberty, hormóny opačného pohlavia a chirurgické zákroky súvisiace so zmenou pohlavia aj u súkromných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. (preklad Postoj).“